

8. Suhomlynskyi, V. O. (1976). *Vybrani tvory: v 5 t.* [Selected works: in 5 volumes]. Kyiv: Radianska shkola.
9. Ushynskyi, K. D. (1983). *Vybrani pedahohichni tvory: u 2 t.* [Selected pedagogical works: in 2 volumes]. Kyiv: Radianska shkola.
10. Scherban, P. M. (2000). *Natsionalne vykhovannia v simi* [National education in the family]. Kyiv: Boryviter.

УДК 37.048.4:314.6

Л. А. Гуцан, м. Київ

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ОСВІТНЬОГО ОКРУГУ

Статтю присвячено інноваційним підходам до організації профільного навчання та професійної підготовки учнів в освітніх закладах. Здійснено аналіз суспільних передумов та різнорівневих причин, що стали поштовхом до активізації діяльності освітніх округів як нової соціально-педагогічної системи. Описано моделі профільного навчання за мережевої взаємодії навчальних закладів в освітньому окрузі, розкрито можливості діяльності освітніх округів як запоруки рівного доступу до якісної освіти кожної дитини.

Ключові слова: професійне самовизначення, профільне навчання, професійна підготовка, інноваційна модель, мережева взаємодія, освітній округ, рівний доступ.

Упровадження якісної освіти сьогодні – це не лише забезпечення певної суми знань, умінь, навичок і навіть компетентностей, які відповідають державним стандартам. Якісна освіта можлива лише за створення умов для побудови кожною дитиною індивідуальної освітньої траєкторії, що залежатиме від її здібностей, нахилів, уподобань, буде спрямована на розвиток, допомагатиме в самовизначенні та успішній самореалізації. Така освіта неможлива без профілізації старшої школи.

Останніми роками в освітній галузі відбуваються реформаційні процеси, спрямовані на досягнення рівня найкращих світових стандартів. Важливим кроком у цьому напрямі стала поява стратегічних освітніх нормативних документів: Концепції державної системи професійної орієнтації населення та нової редакції Концепції профільного навчання в старшій школі. У цих документах окреслено основи нової освітньої парадигми, орієнтацію на новий тип гуманістично-

інноваційної освіти, її конкурентоздатність у європейському та світовому просторах.

У контексті нашого дослідження важливе теоретичне і практичне значення мають праці, присвячені розкриттю особливостей побудови профільної школи, специфіці професійної орієнтації учнівської молоді в сучасних умовах Е. Зеера, Л. Йовайши, І. Уличного, М. Піддячого, О. Мельника, О. Пилипчака, В. Сидоренка, М. Янцура та інших. Непересічну теоретично-практичну значущість мають дослідження іноземних учених: щодо створення умов для обґрунтованого вибору особистістю професії (А. Адлер, Е. Берн, Л. Бонцорі, Е. Гінзберг, Ф. Парсонс, Д. Сьюпері, К. Хорні та інші); впливу системи ціннісних орієнтацій особистості на професійне самовизначення (Д. Берлінгер, Р. Белл, Б. Бол, Д. Брупер, К. Вальтер, Р. Вільямс, Р. Інглеарт, М. Кон, Н. Кейдас, С. Кейні, А. Маслоу, С. Ньюмен, К. Роджерс, Б. Скіннер, Т. Терман, Э. Торвдайк, Г. Хіпд та інші); форм і методів організації навчального процесу з метою підготовки учня до професійного самовизначення (Д. Адаме, Р. Брунер, А. Дж. Воттс, Дж. Кіллен, Дж. Конанг, В. Никліс, М. Ритлук, Р. Сліппері, Х. Фукс, В. Цифройнд та інші); стратегії організації професійного самовизначення учнів шляхом розвитку ціннісно-моральної основи (В. Бенетт, Л. Колберг, Т. Лікона, В. Пери, К. Реэн, Д. Френкель та інші). Проблеми організації й діяльності освітніх округів у контексті оптимізації ЗНЗ розкрито в працях Д. Дейкуна, Ю. Луковенка, А. Мазака, С. Сологуба та Л. Юрчака. Низка сучасних досліджень Т. Бобко, М. Коляновської, А. Назарчука, В. Туляєва присвячена розкриттю ефективних профорієнтаційних технологій у підготовці школярів до професійного самовизначення в умовах розбудови сучасної школи.

Учені у своїх дослідженнях зазначають, що, зазвичай, ознайомлення з майбутньою професією відбувається на основі зовнішньої привабливості, наприклад, за рівнем зарплатні, престижності професії, за прикладом батьків, друзів тощо. При цьому ігноруються якості власної особистості. Останнє відбувається тому, що людина, як правило, краще знає об'єктивну дійсність (навчальний предмет, робоче місце тощо), ніж свої суб'єктивні психологічні властивості. Водночас більшість сучасних професій дуже складні та потребують глибинного пізнання, до того ж їх кількість сягає тисяч.

Слід зважати на те, що в умовах сьогодення «...престижними у нашому суспільстві стають професії, які відповідають потребам нових, що народжуються, форм економіки. У той же час такі традиційні професії, як педагог, лікар, військовий, міліціонер тощо стають малопривабливими. Це призводить до плинності кадрів у відповідних галузях діяльності, дискваліфікації не потрібних для певних галузей народного господарства спеціалістів і їх масового відтоку в інші. Наслідком є нестача висококваліфікованих спеціалістів у найважливіших для суспільства сферах: охороні здоров'я, освіті, соціальному захисті населення та інших» [3, с. 274].

Саме тому сучасному старшокласнику потрібна професійна кваліфікована допомога у вирішенні проблеми вибору майбутньої професійної діяльності. Однією з необхідних умов, що забезпечують належну якість професійної підготовки, є відповідна матеріально-технічна база, яка у більшості шкіл слабка, особливо в сільській місцевості. З огляду на вищесказане, існує очевидна суперечність: з одного боку, необхідність підготовки випускників шкіл до усвідомленого вибору професії та продовження освіти відповідно до неї, з іншого – невідповідність умов для реалізації цього завдання.

Створення та функціонування освітніх округів законодавчо унормоване ст. 9 Закону України «Про загальну середню освіту» та Положенням про освітній округ [1], затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України» від 27 серпня 2010 року № 777.

Важливим критерієм підбору територій для об'єднання в освітні округи має бути саме критерій повноти освітніх послуг. Тобто, на території округу повинно бути все, що потрібно для освітньої системи, починаючи від дошкільних установ і закінчуючи можливістю тісної взаємодії з вищими навчальними закладами II, III, IV рівнів акредитації. Метою функціонування освітніх округів є підвищення якості освіти та її відповідності сучасним стандартам на основі ефективного використання ресурсів кожного навчального закладу. Іншими словами, налагодження ефективної діяльності освітнього округу сприятиме забезпеченню учасникам навчально-виховного процесу рівного доступу до якісної дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти, довшівської, допрофесійної підготовки; координації взаємодії суб'єктів округу з питань реалізації

законодавства в галузі освіти, раціональному використанню кадрового потенціалу, створенню сучасної навчально-методичної та матеріально-технічної бази.

Освітній округ є складовою державно-громадської системи освіти, її територіальною підсистемою. Виокремлення в ній освітніх округів зумовлене необхідністю враховувати запити місцевого населення, актуальні і перспективні потреби соціально-економічного та соціокультурного розвитку території. Світовий досвід свідчить, що підстави для виокремлення освітніх округів можуть бути різними. Наприклад, соціокультурні (збереження і розвиток національно-культурних традицій, спільності мови, конфесійних відмінностей – Бельгія), економічні (вирівнювання податкової бази – США), організаційні (децентралізація управління освітою та побудова у межах навчальних округів автономної системи освіти, часто з домінуючим у ній ВНЗ, зазвичай університетом – Франція). Іноді це диктується традиційними для території потребами промисловості у кваліфікованих робітничих кадрах («професійні навчальні округи» в США). Та найчастіше поділ на навчальні округи здійснюється з урахуванням багатьох критеріїв, причому в більшості випадків їх межі збігаються з адміністративними межами територій. У системі української освіти вони формуються за адміністративно-територіальним принципом.

Освітній округ, по суті, є інноваційною структурою, діяльність якої формується шляхом об'єднання навчально-виховних закладів у межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці для забезпечення навчально-виховного процесу, реалізації допрофільної підготовки і профільного навчання, розвитку творчих здібностей дітей.

Центром профільного навчання в освітньому окрузі є опорний загальноосвітній навчальний заклад, який забезпечує: проведення навчальних занять, що відповідають його спеціалізації, профілю навчання; проведення факультативних занять, спецкурсів; культурно-просвітницьку роботу з батьківською громадськістю; методичний супровід діяльності навчальних закладів; надання сервісних послуг. В окрузі можуть функціонувати один або декілька опорних закладів, за якими здійснює контроль районний (міський) методичний кабінет відділу освіти.

Для визначення ефективного профільного навчання розглянемо різні моделі вибудови освітніх округів: модель «Міжшкільне об'єднання», модель «Школа-ресурсний центр», модель «Асоціація шкіл (навчально-виховний комплекс)», модель «Соціально-педагогічний комплекс», модель «Ресурсний центр районного (міського) округу», модель «Обласний ресурсний центр».

Модель «Міжшкільне об'єднання» доцільна тоді, коли поруч розташовані кілька шкіл, здатних за спільною домовленістю обмінюватися освітніми ресурсами, кадрами. У цьому разі можлива організація навчання в кожній школі за двома-трьома профілями.

Сутність моделі визначають такі параметри: а) школи з незначною територіальною віддаленістю створюють територіальне об'єднання за наявності хоча б одного загальноосвітнього навчального закладу, що дає повну загальну середню освіту (є базовим), та організації підвезення учнів, педагогічних працівників до місця навчання й додому; б) базова школа округу реалізує один чи кілька профілів навчання; в) профільне навчання, як правило, здійснюється в базовій школі; проте залежно від обраного профілю воно може реалізовуватися на базі інших суб'єктів освітнього округу (позашкільному, професійно-технічному навчальних закладах, міжшкільному навчально-виробничому комбінаті тощо); г) учні вивчають профільні предмети в базовій школі округу на основі установчої угоди про спільну діяльність між суб'єктами округу, що укладається відповідно до чинного законодавства та реєструється у відділі освіти; д) наукове й організаційно-методичне керівництво єдиним освітнім процесом здійснюється шляхом створення ради округу; е) для організації профільного навчання за поданням ради округу відділ (управління) освіти районної державної адміністрації або міської ради (для міста) ухвалює рішення про перерозподіл годин робочих навчальних планів, коригує питання, пов'язані з призначенням педагогічних кадрів, перерозподілом бібліотечного фонду, зміцненням матеріальної бази суб'єктів округу тощо; ж) в освітньому окрузі забезпечується створення єдиного освітнього простору, що знижує ефект соціального відчуження невеликих шкіл, упровадження в навчальний процес сучасних навчальних технологій, раціональне використання

навчально-методичної літератури, а також передбачається інтеграція діяльності навчальних закладів з установами соціальної сфери, культури тощо.

Модель «Школа-ресурсний центр» доцільна для сільських районів, у яких школи нечисленні, не мають достатньої кадрової і матеріальної бази для профільного навчання. У цьому разі всі освітні ресурси розміщені переважно на базі однієї школи, яка стає опорною. Такий загальноосвітній навчальний заклад виконує щодо інших шкіл функцію ресурсного центру та краще укомплектований навчальним обладнанням, має кваліфіковані педагогічні кадри. Базою ресурсного центру за спільного керівництва можуть бути школа, заклад додаткової освіти, професійні навчальні заклади.

Модель «Асоціація шкіл (навчально-виховний комплекс)» – це об'єднання освітніх, фінансових, інформаційних ресурсів навчальних закладів різних типів і рівнів акредитації для задоволення допрофесійних і професійних запитів учнів. До такої моделі належать здебільшого навчальні заклади різного ступеня: дошкільні навчальні заклади; ЗНЗ I; III або II ст. навчання; III, II-III, I-III ст. навчання, гімназії, ліцеї, колегіуми. Звичайно, за такого об'єднання матеріально забезпечена і численна школа бере на себе функцію опорної.

Модель «Соціально-педагогічний комплекс» – структурно впорядкована розгалужена мережа виховно-освітніх установ, соціально-психологічних служб, територіальних груп і об'єднань, служб допомоги сім'ї та дитинству, спрямована на соціальний захист кожного свого громадянина, успішний фізичний, психічний і соціальний розвиток особистості. До завдань СПК належать: забезпечення необхідних умов за місцем проживання неповнолітніх для ефективного соціального виховання; проведення ранньої діагностики, корекції та реабілітації; надання оперативної соціальної допомоги; координація зусиль у роботі з сім'єю і в мікросоціумі; соціально-педагогічна підтримка осіб зі специфічними потребами.

Модель «Обласний ресурсний центр». Центр створюється на базі обласних установ позашкільної освіти для сільських школярів, які мають особливі схильності до різних видів діяльності, підготовка до яких не здійснюється на базі шкіл району. Основні форми роботи такого центру: сесія в канікули, виконання індивідуальних завдань за навчально-

методичного супроводу та консультування, дистанційне навчання.

Модель «Ресурсний центр районного (міського) округу». Спеціально підібрані й підготовлені фахівці з навчальних предметів організують очно-заочне навчання особливо обдарованих дітей, які в навчанні виходять за межі профільних предметів, курсів за вибором, що є в школах районного центру або міста [6, с. 27].

Ефективність освітнього округу залежить від його готовності забезпечити доступ до максимально широкого комплексу освітніх послуг. Суб'єкти освітнього округу можуть взаємодіяти між собою, мати партнерські відносини з громадою. Співпраця навчальних закладів дає змогу досягти раціоналізації освітньої мережі, а також здійснювати стратегічне планування їх розвитку. Навчальним закладам, що успішно взаємодіють, більше довіряють батьки та місцева громада, отже, їм легше залучати додаткові ресурси, у них з'являється більше можливостей надавати якісну освіту.

Ми поділяємо думки українських учених, що освітні округи повинні стати провідниками нового підходу до надання якісних освітніх послуг, важливими елементами державно-громадської організації освітнього процесу, що дасть змогу ефективно використовувати державні кошти та залучати додаткові надходження, розробляти стратегію розвитку освіти в умовах певної адміністративно-територіальної одиниці з урахуванням інтересів і ресурсів учасників педагогічного процесу, підвищити економічну ефективність роботи навчальних закладів, урізноманітнити варіанти освітніх послуг.

Функціонування різних навчальних закладів в умовах освітнього округу створює умови для підготовки учнів до адекватного сприймання соціальних норм подальшого дорослого життя, опанування різних соціокультурних нормативів інтерактивних сфер людської діяльності, адаптування до мінливості ринку праці і соціальних трансформацій, професійного самовизначення. Тому профорієнтаційна робота з учнівською молоддю є основою для вирішення окреслених питань.

Для забезпечення зазначених умов необхідно створити ресурсні центри професійної орієнтації в освітніх округах. Це дасть можливість налагодити співпрацю з психологічною службою, скоординувати профорієнтаційну роботу педагогічних колективів, батьків та громадськості. У своїй діяльності фахівці ресурсного центру профорієнтації мають,

крім психолого-педагогічного профільно-орієнтаційного діагностування і консультування учнів основної школи щодо вибору ними напряму профільного навчання, сприяти впровадженню організаційно-педагогічних засобів практичної перевірки рівня сформованості профільного самовизначення учнів основної школи, яку забезпечують профільні проби.

Основними функціями ресурсного центру професійної орієнтації учнівської молоді освітнього округу мають бути:

- здійснення професійного інформування про професії та спеціальності, що мають попит на регіональному ринку праці;
- ознайомлення з рекомендованими Міністерством освіти і науки України технологіями та правилами вибору професії, виховання спрямування на самопізнання й особисту активність як основи професійного самовизначення;
- надання індивідуальних інформаційно-довідкових та професійних консультацій з використанням елементів психологічної підтримки, а також поглибленого профдіагностичного обстеження з метою формування вміння зіставляти свої індивідуальні особливості з вимогами професії до особи, професійного добору і професійного відбору;
- підготовка учнів основної школи до вибору ними напряму профільного навчання у старшій школі;
- проведення профконсультаційної психодіагностики з метою визначення професійних інтересів, якостей і професійної придатності із застосуванням отриманих даних при комплектуванні навчальних класів (груп) навчальних закладів;
- надання психологічної підтримки та здійснення корекції професійного самовизначення, сприяння професійній адаптації осіб, які вперше працевлаштувались [80, с. 17].

На думку О. Мельника, О. Моріна, Л. Гуцан, З. Охріменко, вирішення проблеми професійного самовизначення в умовах освітнього округу є процесом цілеспрямованих і послідовних самозмін особистості, що відбуваються під впливом профорієнтаційної діяльності суб'єктів освітніх округів, скоординованої єдиною визначеною ними структурною одиницею у своєму складі. Така одиниця створює умови для набуття учнівською молоддю знань про структуру і зміст професійної діяльності людини, формування вмінь узгодження та зіставлення вимог професії з власними індивідуальними особливостями і

забезпечує сформованість умінь та навичок підготовки до практичної реалізації майбутньої професійної кар'єри.

Готовність учнівської молоді до професійного самовизначення в умовах освітнього округу має формуватися комплексно у процесі урочної, позаурочної і позашкільної предметно-перетворювальної діяльності під час допрофільної підготовки та профільного навчання, яке забезпечено усіма наявними ресурсами суб'єктів освітніх округів. Професійну орієнтацію в освітньому окрузі слід розглядати як органічну частину всієї системи навчально-виховної роботи. Вона має тісно пов'язуватися з процесом всебічного розвитку особистості, підготовкою учнів до життя, до праці і повинна здійснюватися планомірно через навчальну, позакласну та позашкільну роботу.

Профорієнтаційну роботу з учнями можна умовно поділити на два етапи: етап допрофільного навчання та етап профільної підготовки. На кожному з цих етапів реалізуються практично всі компоненти професійної орієнтації, а саме проформування, діагностика, консультування, відбір, виховання, розвиток, адаптація особистості.

Специфіка кожного з етапів визначається насамперед віком індивідів і особливостями навчальних закладів та установ. В освітньому окрузі у закладах освіти профорієнтаційну роботу з учнями покликані проводити методисти з профорієнтації, психологи, соціальні працівники, класні керівники, до цієї роботи можуть бути долучені педагоги-організатори, вчителі-предметники, керівники гуртків, бібліотекарі. Питання профорієнтації слід вносити до планів роботи педагогічних рад, методоб'єднань.

Перед педагогами основної та старшої школи стоять різні завдання. Завдання основної школи:

- розвиток в учнів уміння життєвого цілепокладання, спрямованості на профільне і професійне самовизначення як значущу частину життєвого самовизначення;
- розвиток умінь самопізнання і самооцінки;
- підтримка профільно виражених інтересів школярів;
- розширення знань про світ професій, специфіку регіонального ринку праці, навчальні заклади регіону;
- створення в учня позитивних установок на види діяльності, що цікавлять їх.

Завдання старшої школи:

- розвиток умінь рефлексії, самопізнання і самооцінювання, допомога у формуванні позитивної адекватної самооцінки;

- підтримка активності учнів, спрямованої на розвиток своїх пізнавальних і професійних інтересів, визначення близьких і далеких тимчасових життєвих перспектив, створення індивідуальної освітньої траєкторії, що сприяє професійному самовизначенню, продовження роботи з розширення знань про світ праці і професій, шляхи і форми професійної підготовки у вибраній сфері діяльності, формуванню професійно значущих якостей (рис.).

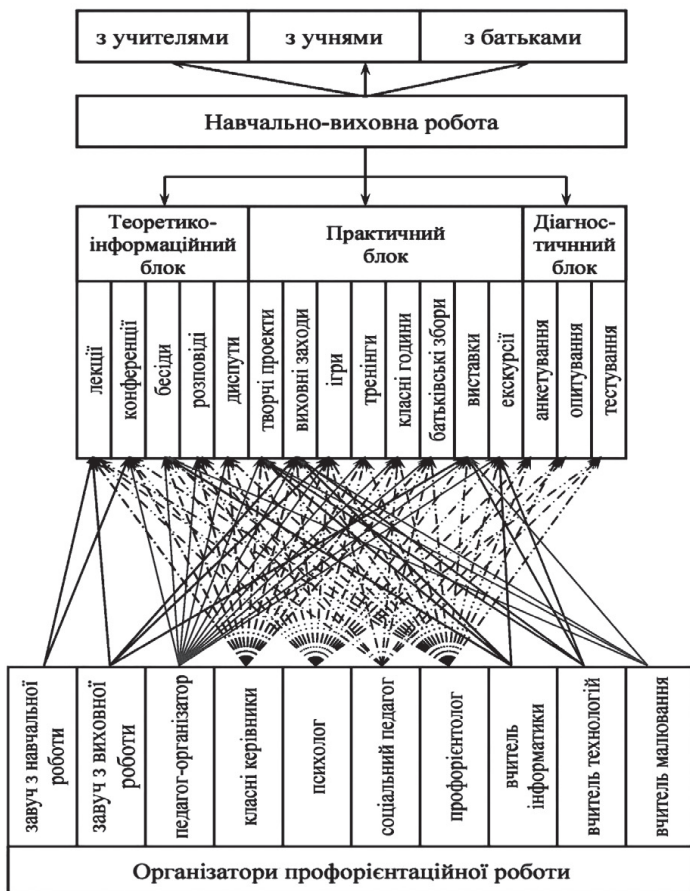

Рис. Модель профорієнтаційної роботи навчального закладу з урахуванням вікових та індивідуально-психологічних особливостей учнів

Отже, підсумовуючи, зазначимо, що створення освітнього округу та ефективне забезпечення профільного навчання в ньому є багатоаспектною проблемою, що потребує вирішення різноманітних завдань: формування єдиної нормативної бази, розроблення відповідного програмного забезпечення, створення освітніх сайтів округів та наповнення їх необхідним контентом. Найефективнішим, на нашу думку, є програмно-методичний комплекс «Побудова кар'єри» для учнів 10–11-х класів, схвалений Міністерством освіти і науки України для використання у загальноосвітніх навчальних закладах (листи ПТЗО №14.1/12-Г-954, №14.1/12-Г-953, №14.1/12-Г-952, №14.1/12-Г-951 від 23.06.2014). Крім того, варто рекомендувати впровадження в освітніх округах створених співробітниками лабораторії трудового виховання Інституту проблем виховання НАПН України у співавторстві з фахівцями Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи НАПН України програм профорієнтаційних курсів «Моя майбутня професія: правила вибору» (52 год.) [курс за вибором для учнів 9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів (52 год.)] і «Моя майбутня професія: шлях до успіху» [курс за вибором для учнів 10 (11)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів (52 год.), які отримали відповідний гриф (лист ПТЗО №14.1/12-Г-165 від 15.05.2013 р.)]. Саме ці профорієнтаційні курси спрямовані на формування компетентності старшокласника у виборі й реалізації професійної кар'єри.

Література

1. Про затвердження Положення про освітній округ : постанова Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 № 777 [Електрон, ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>. – Назва з екрана.
2. Бех І. Д. Психологічні джерела виховної майстерності : навч. посіб. / Іван Дмитрович Бех. – К. : Академвидав, 2009. – 248 с.
3. Буркова Л. В. Соціономічні професії: інноваційна підготовка фахівців у вищих навчальних закладах : монографія / Буркова Л. В. – К. : Інформ. системи, 2010. – 278 с.
4. Гуцан Л. А. Особливості професійного самовизначення учнівської молоді в умовах профільного навчання / Леся Андріївна Гуцан // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. праць. – Вип. 15, кн. 1. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2011. – С. 354–359.

5. Мельник О. В. Проблеми професійної орієнтації учнівської молоді та перспективні напрями їх вирішення / Олександр Васильович Мельник // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. праць. – Вип. 15, кн. 1. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2011. – С. 283–293.
6. Стойкова В. В. Створення та організація діяльності освітніх округів : метод. реком // [Інформ.-метод. вісник «Профільна школа»]. – Миколаїв : ОІППО, 2011. – Вип. 9. – 104 с.

Л. А. Гуцан

Теоретические аспекты обеспечения профессионального самоопределения учащейся молодежи в условиях образовательного округа

Институт проблем воспитания Национальной академии педагогических наук Украины (9, ул. Берлинского, Киев, Украина)

В статье рассмотрены инновационные подходы к организации профильного обучения и профессиональной подготовки учащихся в образовательных учреждениях. Осуществлен анализ общественных предпосылок и разноуровневых причин, которые стали толчком к активизации деятельности образовательных округов как новой социально-педагогической системы. Описаны модели профильного обучения при сетевом взаимодействии учебных учреждений в образовательном округе, раскрыты возможности деятельности образовательных округов как залога равного доступа к качественному образованию для каждого ребенка.

Ключевые слова: профильное обучение, профессиональная подготовка, инновационная модель, сетевое взаимодействие, образовательный округ, равный доступ.

L. A. Hutsan

Theoretical Aspects of Vocational Self-Determination of Youth in the Conditions of Educational Districts

Institute of Problems on Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (9 Berlynskoho Str., Kyiv, Ukraine)

This article is devoted to innovative approaches in organizing professional and vocational trainings for pupils in educational institutions. An analysis of social preconditions and split-level reasons that have become the impetus for revitalizing the activity of educational districts as a new social and pedagogical system, is carried out. The author describes a model of profile studies under educational establishments' network co-operation in

educational districts and the opportunities of educational districts' activities as a guarantee of equal access to high-quality education for every child.

To create an educational district and effectively provide it methodically and technologically is extremely difficult. For this, many tasks should be implemented: formation of a common normative base, development of software and educational sites. In case of network cooperation of educational institutions, coordination and cooperation of educators will activate, the spectrum of forms of increasing one's professional level will widen up, new technological chains and relationships within the educational district will form.

Keywords: *vocational self-determination, professional education, vocational training, model, networking, educational district, equal access.*

References

1. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2010). *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro osvittinii okruh* [On confirmation of the Provision about educational district] (Regulation No 777, August 27). Retrieved from <http://www.kmu.gov.ua>.
2. Bekh, I. D. (2009). *Psyhologichni dzherela vykhovnoi maisternosti* [Psychological sources of educational skills]. Kyiv: Akademvydav.
3. Burkova, L. V. (2010). *Sotsionomichni profesii: innovatsiina pidhotovka fakhivtsiv u vyshchyykh navchalnykh zakladakh* [Socionomic professions: Innovative training of specialists in institutions of higher education]. Kyiv: Inform. systemy.
4. Hutsan, L. A. (2011). Osoblyvosti profesiinoho samovyznachennia uchnivskoi molodi v umovakh profilnoho navchannia [Peculiarities of vocational self-determination of students in conditions of specialized education]. In *Teoretyko-metodychni problemy vykhovannia ditei ta uchnivskoi molodi: Vol. 15* (1). (pp. 354-359). Kamianets-Podilskii: Vydavets PP Zvoleiko D. H.
5. Melnyk, O. V. (2011). Problemy profesiinoy orientatsii uchnivskoi molodi ta perspektyvni napriamy yikh vyrishennia [Problems of vocational guidance of students and prospective directions of their solving]. In *Teoretyko-metodychni problemy vykhovannia ditei ta uchnivskoi molodi: Vol. 15* (1). (pp. 283-293). Kamianets-Podilskyyi: Vydavets PP Zvoleiko D. H.
6. Stoikova, V. V. (2011). Stvorennia ta orhanizatsiia diialnosti osvittinikh okruhiv [Creation and organization of educational districts' activities]. *Profilna shkola*, 9, 104.